

וּבֹא הַשֶּׁמֶשׁ, אֶתְכַנֵּשׁ מִיָּה, וְאֶזֶל וְאֶתִי בְּגִלְגּוּלָא
עַד דְּאַשְׁכַּח אֶתְרֵיהּ, וּבְגִין דָּא אֶל מְקוֹמוֹ שׁוּאָף
זוּרְחָ הוּא שָׁם.

וְעוֹד וְזוּרְחָ הַשֶּׁמֶשׁ דָּא קוּדְשָׁא בְּרִידָּהּ הוּא, בְּאֵן
אַתְרָּהּ, בְּבֵר נֶשׁ דְּשְׂכִינְתָּא עֲמִיָּה, בְּמָה דְּאֶתְּ
אָמַר (שמות כא) בְּכָל הַמְּקוֹם אֲשֶׁר אֲזַכִּיר אֶת שְׁמִי
וְגוֹמַר, וְתִרְגַּם אֲנִקְלוֹם בְּאַתְרָּהּ דְּתִשְׂרִי שְׂכִינְתִּיהּ
תִּפְּוֵן, וְאִי לִית שְׂכִינְתָּא תִּפְּוֵן וּבֹא הַשֶּׁמֶשׁ, אֶתְכַנֵּשׁ
מִיָּה קוּדְשָׁא בְּרִידָּהּ הוּא, וְאַשְׁתָּאֵר בְּחִשׁוּכָא וְשִׁלְטִין
עֲלֵיהּ כְּמָה מְחַבְּלִין וְכְמָה יְסוּרִין בִּישִׁין, דְּלֹא אִינוּן
יְסוּרִין שְׁל אַהֲבָה, הִדָּא הוּא דְּכִתִּיב (דברים לא יז) עַל
כִּי אִין אֱלֹהִי בְּקִרְבִי מְצֹאוֹנִי הִרְעוֹת הָאֱלֹהִים, דְּאֵלִין
רְעוֹת מְמַנֵּן עַל כָּל עֵתִין וְרַגְעִין, דְּעֲלִיָּהּ אֶתְמַר
(איוב ז יח) וְתִפְקְדֵנוּ לְבִקְרִים לְרַגְעִים תִּבְחַנְנוּ, וְזִהוּ

לשון הקודש

שְׂכִינְתָּהּ - וּבֹא הַשֶּׁמֶשׁ, מִתְכַנֵּס מִמְּנוּ
הַקְּדוּשָׁא בְּרִידָּהּ הוּא וְנִשְׂאָר בְּחִשְׁכָּה,
וְשׁוֹלְטִים עֲלָיו כְּמָה מְחַבְּלִים וְכְמָה
יְסוּרִים רְעִים שְׂאִינָם יְסוּרִים שְׁל אַהֲבָה.
זִהוּ שְׂכִינְתָּהּ עַל כִּי אִין אֱלֹהִי בְּקִרְבִי
מְצֹאוֹנִי הִרְעוֹת הָאֱלֹהִים, שְׂהִרְעוֹת הִלְלוּ
מְמַנֵּן עַל כָּל הָעֵתִים וְהָרַגְעִים, שְׁעֲלֵיהֶם
נִאָמַר וְתִפְקְדֵנוּ לְבִקְרִים לְרַגְעִים
תִּבְחַנְנוּ, וְזִהוּ שְׂאִמַר דּוֹד בְּיָדָּהּ עֵתוֹתֵי

בְּמִוֵּר - וּבֹא הַשֶּׁמֶשׁ, מִתְכַנֵּס מִמְּנוּ וְהוֹלֵךְ
וּבֹא בְּגִלְגּוּל, עַד שְׂמוּעָא אֶת מְקוֹמוֹ,
וּמִשׁוּם זֶה אֶל מְקוֹמוֹ שׁוּאָף זוּרְחָ הוּא
שָׁם.
וְעוֹד, וְזוּרְחָ הַשֶּׁמֶשׁ זֶה הַקְּדוּשָׁא בְּרִידָּהּ
הוּא, בְּאִיָּהּ מְקוֹם? בְּאֶדָם שְׂהִשְׂכִינְתָּהּ
עִמוֹ, כְּמוֹ שְׂנֵאֲמַר בְּכָל מְקוֹם אֲשֶׁר אֲזַכִּיר
אֶת שְׁמִי וְגוֹמַר, וְתִרְגַּם אֲנִקְלוֹם, בְּמְקוֹם
שְׂתִשְׂרָה שְׂכִינְתּוֹ שָׁם, וְאִם אִין שָׁם

שָׁאֵמַר דְּוֹד (תהלים לא טז) בְּיַדְךָ עֵתוֹתַי וְגוֹמֵר, וּמָאן
 גָּרִים דְּלֹא שְׂרִיא שְׂכִינְתָא עֲלֵיהּ, וְלֹא נִהִיר שְׂמֵשָׁא
 עֲלֵיהּ, בְּגִין הַבֵּל דְּשִׁקְרָא וּמְלִין דְּשִׁקְרָא דְנִפְקִין
 מִפּוּמּוֹי, וּבְגִין דָּא (קהלת ח יד) יֵשׁ הַבֵּל אֲשֶׁר נַעֲשָׂה עַל
 הָאָרֶץ, אֵית הַבֵּל וְאֵית הַבֵּל, אֵית הַבֵּל מִמְּאִרֵי
 דְּשִׁקְרָא דְאַתְמַר בְּהוֹן (ירמיה י טו) הַבֵּל הִמָּה מַעֲשָׂה
 תַעֲתוּעִים, דְּאִינוּן תוּעִים בְּעוֹבְדָא דְשִׁקְרָא.

וַיֵּשׁ הַבֵּל דְּאַתְמַר בֵּיהּ, (דברים ח ג) כִּי עַל כָּל מוֹצָא
 פִּי יְהו"ה יִחְיֶה הָאָדָם, וְדָא הַבֵּל דְּאוֹרֵייתָא,
 דְּאֵיתוּ חֲמִשָּׁה חוּמְשֵׁי תוֹרָה, מִן ב' דְּבִרָאשִׁית עַד
 ל' לְעֵינֵי כָּל יִשְׂרָאֵל, וְדָא הוּא הַבֵּל, וְהָא שִׁית
 אִינוּן עִם זֶה סֵפֶר, אֲלָא דָא ו' דְּאֵיתוּ קוּל דְּסֻלִּיק
 בְּהַבֵּל דְּאֵיתוּ ה', זַכָּאָה אֵיתוּ מָאן דְּמִחְבֵּר לֹון
 בְּחֻדָּא, וְאַפִּיק לֹון מִפּוּמּוֹי בְּרַחֲמֵי וְדַחֲלוּ דִי"ה,
 וּבְגִין דָּא (קהלת ח יד) יֵשׁ הַבֵּל וְכוּ', אֲשֶׁר יֵשׁ צְדִיקִים

לשון הקודש

וַיֵּשׁ הַבֵּל שְׁנַאֵמַר בוּ כִּי עַל כָּל מוֹצָא פִּי
 יְהו"ה יִחְיֶה הָאָדָם, וְזֶה הַבֵּל שֶׁל
 הַתּוֹרָה, שֶׁהוּא חֲמִשָּׁה חוּמְשֵׁי תוֹרָה, מִן
 ב' שֶׁל בִּרְאשִׁית עַד ל' שֶׁל לְעֵינֵי כָּל
 יִשְׂרָאֵל, וְזֶה הַבֵּל, וְהָרִי שֶׁשׁ הֵם עִם זֶה
 סֵפֶר? אֲלָא זֶה ו' שֶׁהוּא הַקּוּל, שֶׁעוֹלָה
 בְּהַבֵּל שֶׁהוּא ה'. אֲשֶׁרֵי הוּא מִי שֶׁמִּחְבֵּר
 אוֹתָם בְּאֶחָד וּמוֹצֵיא אוֹתָם מִפִּי בְּאֶהְבָּה

וְגוֹמֵר, וּמִי גוֹרֵם שְׁלֹא שׁוֹרָה עֲלָיו שְׂכִינָה
 וְלֹא מְאִיר עֲלָיו הַשֶּׁמֶשׁ? בְּגִלְלַת הַהַבֵּל שֶׁל
 שִׁקְרָא וְדַבְרֵי שִׁקְרָא שִׁיּוּצָאִים מִפִּיו, וּמִשׁוּם
 זֶה – יֵשׁ הַבֵּל אֲשֶׁר נַעֲשָׂה עַל הָאָרֶץ. יֵשׁ
 הַבֵּל וַיֵּשׁ הַבֵּל. יֵשׁ הַבֵּל מִפְּעֵלֵי הַשִּׁקְרָא
 שְׁנַאֵמַר בָּהֶם הַבֵּל הִמָּה מַעֲשָׂה
 תַעֲתוּעִים, שֶׁהֵם תוּעִים בְּמַעֲשָׂה שֶׁל
 שִׁקְרָא.

שְׁמַגִיעַ אֵלֵיהֶם כְּמַעֲשֵׂה הַרְשָׁעִים.

אָמְרוּ לִיה חֲבָרְיָא רַבִּי רַבִּי אִי הָכִי דְאִינוּן
 צְדִיקָיָא אַמַּאי מַגִיעַ אֵלֵיהֶם כְּמַעֲשֵׂה
 הַרְשָׁעִים, אָמַר לֹון גְּלַגּוּלָא גָרִים לֹון דִּיִּיתִי לֹון
 כְּעוּבְדָא דְרִשְׁעִיָא, כְּאֵלוּ הֹון רִשְׁעִיָא הָכִי יִיתִי לֹון
 יִסּוּרִין וְדַחְקִין, וְהֵאֵי אִינוּן דְנִשְׁמָתִין דְלֵהוּן מִסְטָרָא
 דְאָדָם וְהַבֵּל, דְדָא תָאב כְּמַחֲשָׁבָה וְעוּבְדָא, וּבְגִין
 דָא אָמַר עֲלִיָהוּ קָרָא (קהלת א טו) בְּשָׁנִים זֶה הַבֵּל, גַּם
 לְרַבּוֹת אָדָם.

אָמְרוּ לִיה יְדַעְנָא דְמַחֲשָׁבָה אִיהִי אָדָם קְדַמָּא,
 מ"ה דְלַעֲלָא, מ"ה שְׁמוֹ, עוּבְדָא כ"ח
 דִּילִיה, כ"ח אֶתְוֹן דְעוּבְדָא דְבְרָאשִׁית בְּרָא וכו',
 וְכֵלָא חֲכָמָה בַּח מָה, אִם בֵּין בְּמַאי הֹון יְכִלִי לְמַחֲטִי
 הָכָא, אָמַר לֹון בּוּדָאי כָּל מָאן דְחָב בְּגוּפִיה דְתַמָּן

לשון הקודש

וְהַבֵּל, שְׁוֵה חֲטָא כְּמַחֲשָׁבָה וּמַעֲשֵׂה,
 וּמִשּׁוּם זֶה אָמַר עֲלֵיהֶם הַכְּתוּב בְּשָׁנִים, זֶה
 הַבֵּל, גַּם - לְרַבּוֹת אָדָם.

אָמְרוּ לוֹ: יְדַעְנוּ שְׂמַחֲשָׁבָה הִיא אָדָם
 קְדַמּוֹן, מ"ה שְׁלַמְעֵלָה, מ"ה שְׁמוֹ, מַעֲשֵׂה
 כ"ח שְׁלוֹ, עֲשָׂרִים וּשְׁמוֹנֶה אוֹתִיּוֹת שֶׁל
 מַעֲשֵׂה שֶׁל בְּרָאשִׁית בְּרָא וכו', וְהַבֵּל
 חֲכָמָה, בַּח מָה, אִם בֵּין בְּמָה הִיוּ יְכוּלִים
 לְחַטָּא כָּאן? אָמַר לָהֶם: בּוּדָאי כָּל מִי

וְיִרְאֶה שֶׁל י"ה, וּמִשּׁוּם זֶה יֵשׁ הַבֵּל וכו',
 אֲשֶׁר יֵשׁ צְדִיקִים שְׂמַגִיעַ אֵלֵיהֶם כְּמַעֲשֵׂה
 הַרְשָׁעִים.

אָמְרוּ לוֹ הַחֲבָרִים: רַבִּי רַבִּי אִם כֶּךָ
 שְׁהֶם צְדִיקִים, לְמָה מַגִיעַ אֵלֵיהֶם כְּמַעֲשֵׂה
 הַרְשָׁעִים? אָמַר לָהֶם: הַגְּלַגּוּל גָרִים לָהֶם
 שְׂיָבֵא לָהֶם כְּמַעֲשֵׂה הַרְשָׁעִים, כְּאֵלוּ הִיוּ
 רִשְׁעִים, כֶּךָ יָבֵאוּ לָהֶם יִסּוּרִים וְדַחְקִי,
 וְאֵלוּ הֶם שְׂנֵשְׂמוֹתֵיהֶם מֵהַצַּד שֶׁל אָדָם

עוֹבְדָא, וּבְנִשְׁמָתִיהָ דְתַמָּן מִחֲשָׁבָה, כְּאֵלוּ חָאב
 בְּתַהוּא דְאֵתְבָרִי אִיהוּ בְּדִיּוֹקְנִיָּה, הֲדָא הוּא דְכְּתִיב
 (בראשית א כז) וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ וְכו'.

וַיֵּשׁ רְשָׁעִים שְׂמֹנִיעַ אֲלֵיהֶם כְּמַעֲשֵׂה הַצְּדִיקִים,
 דְּאִית לֹון עוֹתְרָא וְשָׁלָם וְאָרִיכוּ דִיּוֹמִין
 בְּהַאי עֲלָמָא, אָמְרוּ לִיה בְּתַר דְּאִינוּן רְשָׁעִים
 אִמְאִי אִית לֹון כָּל הַאי יָקָר, אָמַר לֹון הַאי טוֹבָה
 דְּלַהוֹן אִיהוּ הַבֵּל וְרַעוּת רוּחַ, דְּגִלְגּוּלָא דְּלַהוֹן
 גְּרִים לֹון דִּהוּוּ רְשָׁעִים גְּמוּרִים, וְעָבְדוּ (וּכְוִין כְּמָה
 מְנִיָּהוּ, וְאֵתְקַצְרוּ בְּקִצְרוּת שְׁנִין וְלֹא אֲשַׁתְּלִים לֹון), כְּמָה מִינֵי
 טָבִין, אִיִּתִי לְחֹון קוּדְשָׁא בְּרִידָא הוּא בְּגִלְגּוּלָא
 לְאֲשַׁלְמָא לֹון אֲגְרִיָּהוּ בְּהַאי עֲלָמָא, הֲדָא הוּא
 דְּכְּתִיב (דברים ז י) וּמִשְׁלָם לְשִׁנְאִיו אֵל פְּנָיו וְכו',
 וְעַלִּיָּהוּ אֶתְמַר (קהלת ח י) וּבְכֵן רָאִיתִי רְשָׁעִים קְבוּרִים
 וּבָאוּ וְכו'. (דף קיא ע"ב) אֲדַהֲכִי הָא רַבִּי פְּנָחָם קָא נְחִית

לשון הקודש

כָּל הַכְּבוֹד הַזֶּה? אָמַר לְהֶם: הַטּוֹבָה הַזֹּו
 שְׁלָהֶם הִיא הַבֵּל וְרַעוּת רוּחַ, שְׁהַגִּלְגּוּל
 שְׁלָהֶם גְּרַם לְהֶם שִׁיחִיו רְשָׁעִים גְּמוּרִים,
 וְעָשׂוּ (זְכוּיֹות כְּמָה מַהֶם, וְהִתְקַצְרוּ בְּקִצְרֵי שָׁנִים וְלֹא הִשְׁתַּלֵּם
 לְהֶם) כְּמָה מִינֵי טוֹבוֹת, הִבִּיא אוֹתָם
 הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּגִלְגּוּל לְהַשְׁלִים לְהֶם
 שְׁכָרָם בְּעוֹלָם הַזֶּה, זְהוּ שְׁפָתוֹב וּמִשְׁלָם
 לְשִׁנְאִיו אֵל פְּנָיו כּו', וְעַלִּיהֶם נָאֻמַר וּבְכֵן

שְׁחָטָא בְּנוֹפוּ שְׁשָׁם הַמַּעֲשֵׂה, וּבְנִשְׁמָתוֹ
 שְׁשָׁם הַמַּחֲשָׁבָה, כְּאֵלוּ חָטָא בְּאוֹתוֹ
 שְׁהוּא נִבְרָא בְּדַמּוֹתוֹ. זְהוּ שְׁכַתּוֹב וַיִּבְרָא
 אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ וְכו'.

וַיֵּשׁ רְשָׁעִים שְׂמֹנִיעַ אֲלֵיהֶם כְּמַעֲשֵׂה
 הַצְּדִיקִים, שְׁנֵשׁ לְהֶם עֶשֶׂר וְשָׁלוּם
 וְאָרִיכוּת יָמִים בְּעוֹלָם הַזֶּה. אָמְרוּ לוֹ:
 מֵאַחַר שְׁהֶם רְשָׁעִים, לְמָה יֵשׁ לְהֶם אֵת

מַמְתִּיבְתָא עֲלָאָה, וְאֶתְחִי תַחֲוֹת טוֹלָא דְרַבִּי
 שְׁמַעוֹן, וְאָמַר לִיה מַאי הֶבֶל אֲשֶׁר נַעֲשָׂה עַל
 הָאָרֶץ, וְכִי עַל הָאָרֶץ אֶתְעֵבִיד הֶבֶל, אֵלָא כִּמְה
 דְּאֵת אָמַר (בראשית ב ו) וְאֵד יַעֲלֶה מִן הָאָרֶץ, דְּאֵית
 הֶבֶל אֲשֶׁר נַעֲשָׂה עַל הָאָרֶץ, הֶבֶל דְּעֲלוֹתִין וְהֶבֶל
 דְּאוֹרֵייתָא אֶתְעֵבִיד עַל אֶרְעָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 דְּאֵיהִי שְׂכִינְתִּיה, דְּאֶתְמַר בָּהּ (ישעיה סו א) וְהָאָרֶץ הִדָּם
 רַגְלֵי, וּמַאי נִיהוּ הֶבֶל דְּאֶתְעֵבִיד עֲלֵיהּ, אֵלָא הַפּוֹךְ
 הֶבֶל וְתַשְׁכַּחֲוּהּ הַלֵּב, וּמַנִּיָּה נְפִיק הֶבֶל וְדָא נַפְשָׁא
 וּבִיָּה סְלִיק דְּבוּר, רוּחָא נְפִיק מֵאוּדְנָא שְׂמַמְלָא
 דְּלִבָּא, וּמַנִּיָּה נְפִיק קָלָא, וְקָלָא אִיהוּ אֵילָנָא,
 דְּאֶתְפְּלַג לְכַמְהָ קָלִין דְּאֵינוּן עַנְפִּין דְּאֵילָנָא, וְאֵינְפָא
 דִּילֵיהּ דְּבוּר, וְתַרְוֵיהוּ עֵץ פְּרִי, וְאֵינוּן גּוּף וּבְרִית,
 דָּא עֵץ ו', וְדָא פְּרִי י' אֹת הַבְּרִית.

לשון הקודש

שְׂכִינְתוֹ, שְׁנַאמַר בָּהּ וְהָאָרֶץ הִדָּם רַגְלֵי,
 וּמַהוּ הַהֶבֶל שְׁנַעֲשָׂה עֲלֵיהּ? אֵלָא הַפּוֹךְ
 הֶבֶל וְתַמְצָא הַלֵּב, וּמַמְנֵו יוֹצֵא הֶבֶל, וְזוּ
 הַנַּפְשָׁא, וּבָהּ עוֹלָה הַדְּבוּר, הַרוּחַ יוֹצֵאת
 מֵאֲזֵן שְׂמַמְלָא שֶׁל הַלֵּב, וּמַמְנֵו יוֹצֵא הַקּוֹל,
 וְהַקּוֹל הוּא הָאֵילָן, שְׁנַחֲלַק לְכַמְהָ קוֹלוֹת
 שְׁהֵם עַנְפֵי הָאֵילָן, וְהַפְּרִי שְׁלוֹ הוּא
 הַדְּבוּר, וְשְׁנֵיהֶם עֵץ פְּרִי, וְהֵם גּוּף וּבְרִית,
 הָעֵץ זֶה ו', וְהַפְּרִי זֶה י', אֹת הַבְּרִית.

רֵאִיתִי רְשָׁעִים קְבָרִים וּבָאוּ כּוֹ. בִּינְתִים
 הִנֵּה רַבִּי פְּנָחִם שְׁיֹרֵד מִהַיְשִׁיבָה
 הָעֵלְיוֹנָה, וְנִרְאָה תַחַת צֵלוֹ שֶׁל רַבִּי
 שְׁמַעוֹן, וְאָמַר לוֹ: מַה זֶה הֶבֶל אֲשֶׁר נַעֲשָׂה
 עַל הָאָרֶץ, וְכִי עַל הָאָרֶץ נַעֲשָׂה הֶבֶל?
 אֵלָא כִּמוֹ שְׁנַאמַר וְאֵד יַעֲלֶה מִן הָאָרֶץ,
 שְׁיֵשׁ הֶבֶל אֲשֶׁר נַעֲשָׂה עַל הָאָרֶץ, הַהֶבֶל
 שֶׁל תְּפִלוֹת וְהַהֶבֶל שֶׁל הַתּוֹרָה נַעֲשָׂה עַל
 הָאָרֶץ שֶׁל הַקְּדוּשָׁא בְּרוּךְ הוּא שְׁהִיא

ה' תתאה שרשא דאילנא, דאית ביה תלת ווי"ן
 לקבל תלת ענפין דש, ה עלאה תלת ענפין,
 ואינון תלת ווי"ן מן ויסע ויבא ויט, האי איהו עין
 החיים דאעקר ענפוי דקצין בנטיעות ואסתלק
 איבא, ואתמר באילנא ^(דניאל ד יא) גדו אילנא וקצצו
 ענפוהי וכו', ברם עקר שרשוהי בארעא שבקו,
 דאיהו ה' תתאה, אסתלק הו"י ואשתאר ה', ובגין
 דא שלש משמרות הו"י הלילה, ובכל משמר
 ומשמר יושב הקדוש ברוד הוא ושואג פארי וכו',
 ה' דהלילה עלה קודשא ברוד הוא שואג בשלש
 משמרות דתמן הו"י, תמן הו"י איהו ודאי.

ומנא לן דאעקר אדם אילנא ואיבא וענפין
 דיליה, ולא אשתאר תמן אלא שרשא
 דאיהי ה' תתאה, הדא הוא דכתיב ^(בראשית ג ט) ויאמר

לשון הקודש

שלש משמרות הו"י הלילה, ובכל משמר
 ומשמר יושב הקדוש ברוד הוא ושואג
 פארי וכו', ה' של הלילה עליה שואג
 הקדוש ברוד הוא בשלש משמרות ששם
 הו"י, שם הו"י הוא ודאי.

ומנין לנו שעקר אדם את האילן והפרי
 והענפים שלו, ולא נשאר שם אלא
 השרש שהיא ה' התחתונה? והו שפנתוב
 ויאמר לו איכה, כמו שאיכה שנאמר בה

ה' התחתונה שרש האילן, שיש בו
 שלשה ווי"ם כנגד שלשה הענפים של
 ש, ה' העליונה שלשה ענפים, והם
 שלשת הווי"ם מן ויסע ויבא ויט, והו עין
 החיים שעקר ענפוי, שקצין בנטיעות
 והסתלק הפרי, ונאמר באילן גדו האילן
 וקצצו ענפוי וכו', ברם, עקר שרשו
 פארץ השאירו, שהיא ה' התחתונה,
 הסתלק הו"י ונשארה ה', ומשום זה

לו איכה, פגוונא דאיכה דאתמר ביה (איכה א א) איכה
 ישבה בדר, איך ה' ישבה בדר, פגין דא אתגלגל
 אדם בתלת אבהן, דאינון ענפין דאילנא וגופא
 ואיבא דאילנא, ואתתקן מה דאעקר, נחית באברם
 ונטע ביה ה' דאיהי ענפין דאילנא, נחית ביצחק
 ועביד איבא דאיהו י' מן יצחק, נחית בייעקב ונטע
 ביה ו' דאיהו אילנא, דאתמר ביה ואלהי יעקב.

לבתר אתא משה דאתמר ביה (בראשית ו ג) בשנים
 הוא בשר, שנים זה הכל, ונחית חמשה
 חמשי תורה, דאיהי שרשא דאילנא, ואשלים
 אילנא בשמא דיהו"ה, ובגין דא אשתלים ביה
 שם יהו"ה, פמה דאת אמר (שמות ג יג) ואמרו לי מה
 שמו מה אמר אליהם, (שם ד א) כי יאמרו לא נראה
 אליך יהו"ה, דלא אבהן לא אתגלי לון, פגין דלא
 הנה שלים שמא, באבהן לא אתגליא לון, תדא

לשון הקודש

אחר כך בא משה שנאמר בו בשנים
 הוא בשר, שנים זה הכל, והוריד חמשה
 חמשי תורה, שהיא שרש האילן,
 והשלים את האילן בשם של יהויה,
 ומשום זה השתלם בו שם יהויה, כמו
 שנאמר ואמרו לי מה שמו מה אמר
 אליהם, כי יאמרו לא נראה אליך יהויה,
 שלאבות לא התגלה להם, משום שהשם

איכה ישבה בדר, איך ה' ישבה בדר?
 בגלל זה התגלגל אדם בשלש האבות,
 שהם ענפי האילן והגוף והפרי של
 האילן, והתתקן מה שעקר, ירד באברם
 ונטע בו ה', שהיא ענפי האילן, ירד
 ביצחק ועשה פרי שהוא י' מן יצחק, ירד
 בייעקב ונטע בו ו' שהוא האילן, שנאמר
 בו ואלהי יעקב.

הוא דכתיב (שם ו ג) ושמי יהו"ה לא נודעתיו להם,
 במה דחב אדם אתתקון, ובמה דחב הכל אתתקון,
 ואתחור פלא בתקוניה בענפוי בשרשוי בגופיה
 באיפיה, וכלא אשתלים בב"ר דאיהו משה, ב"ר
 מן בראשית, מה דהוה שת נחית תמן י'
 ואתעביד שי"ת, ומתחיל בב' דאיהו ברכה
 לאפקא ארעא מלווטיא, דאתמר בה (בראשית ג
 י) ארורה האדמה בעבורך, ולבתר נחית ר' עלה
 דאיהו ראשית חכמה, וכד קריב לטורא דסיני
 נחית א' מן בראשית דאיהו אנכי, ונחית עלה
 פתח, דאינון אתוון דעשר אמירן, ואשתלים
 אילנא בכל תקונין דיליה.

אמרו ליה רבי רבי, הא אילנא שלים ביהו"ה,
 אמאי נחית א' מן בראשית, אלא בגין

לשון הקודש

לא הוה שלם, באבות לא התגלה להם,
 והו שכתוב ושמי יהו"ה לא נודעתיו להם,
 במה שחטא אדם התתקון, ובמה שחטא
 הכל התתקון, וחור הכל בתקונו בענפוי
 בשרשוי, בגופו, בפריו, והכל השתלם
 בב"ר שהוא משה, ב"ר מן בראשית, מה
 שהיה שת ירדה לשם י' ונעשה שי"ת,
 ומתחיל בב' שהיא ברכה להוציא את

אמרו לו: רבי רבי, הרי האילן שלם

דאיתו נביעו לאשקאה אילנא, דמתמן אלהים
 מליא"ה מכל תשע ספיראן, דאינון בפראשית,
 שית אינון שית ספיראן, פרא תלת ספיראן עלאין,
 אלהים איהו עשיראה מליאה מכלהו תשע,
 שלימו דכלהו, ובנין דא בראשית פרא אלהים,
 בראשית פרא עם אלהים, את השמים ואת הארץ,
 אתו לנשקא ליה פרח לעילא.

אמר רבי שמעון חבריא בודאי קודשא בריך
 הוא אסתבם עמנא, עלאין ותתאין למחוי
 בהאי תבורא, זפאה דרא דתאי אתגלייא ביה,
 דעתיד פולי האי לאתחדשא על ידא דמשה בסוף
 יומיא בדרא בתראה, לקיימא קרא (קהלת א ט) מ"ה
 ש"היה ה"וא שיהיה, וביה (דף קיב ע"א) (תהלים לג יד) מ'מכון
 שבתו ה'שנית, (שם קמד טו) אשרי העם שפכה לו

לשון הקודש

ואת הארץ. באו לנשק אותו ופרח
 למעלה.

אמר רבי שמעון; חברים, בודאי
 שהקדוש ברוך הוא הסכים עמנו,
 שעליונים ותחתונים להיות עמנו בתבור
 הזה, אשרי הדור שזה התגלה בו,
 שעתיד כל זה להתחדש על ידי משה
 בסוף הימים בדור האחרון, לקיים את
 הכתוב מ"ה ש"היה ה"וא שיהיה, ובו

ביהו"ה, למה ירדה א' מן בראשית?
 אלא משום שהוא מעין להשקות את
 האילן, שמשם אלהים מליא"ה מכל
 תשע הספירות, שהם בבראשית, שש
 הן שש הספירות, פרא, שלש ספירות
 העליונות, אלהים היא העשירית
 מליאה מכל התשע, השלמות של כלם,
 ומשום זה בראשית פרא אלהים,
 בראשית פרא עם אלהים, את השמים

בְּגִימָטְרִיא מִשָּׁה, אֲשֶׁרִי הָעַם שִׁיהוּ"ה אֱלֹהֵינוּ,
 וְעֲלִיהָ אֶתְמַר (קהלת א ד) דֹּר הוֹלֵךְ וְדֹר בָּא, וְלִית
 דֹּר פְּחוֹת מְשָׁשִׁים רַבּוּא, וְעֲלִיהָ אֶתְמַר (תהלים קה ה)
 דְּבַר צְנֹה לְאַלְפֵי דֹר, וְאַתְפִּשְׁטוּתִיהָ הוּא בְּכָל דֹּרָא
 וְדָרָא, בְּכָל צְדִיק וְחָכָם דְּמִתְעַסֵּק בְּאוֹרֵייתָא, עַד
 שְׁתִּין רַבּוּא, לְאַשְׁלָמָא לְכֻלְהוּ מִפְּגִימוֹ דְּלַהוֹן, וְרַזָּא
 דְּמִלָּה (ישעיה נג ה) וְהוּא מְחוּלָּל מִפְּשָׁעֵינוּ, דְּאִיהוּ שְׁקִיל
 לְכֻלְהוּ, בְּמָה דְּאוּקְמוּהָ מְאִרֵי מִתְנִיתִין אִשָּׁה אַחַת
 יִלְדָּה שְׁשִׁים רַבּוּא, וּמֵנוּ מִשָּׁה דְּשְׁקִיל בְּשָׁשִׁים
 רַבּוּא, וּבְגִין דָּא אֶתְמַר עֲלִיהָ דֹּר הוֹלֵךְ (וְדֹר בָּא)
 לְתַהוּא עֲלָמָא, וְדֹר בָּא אִיהוּ יִיתִי בְּמִלְקָדְמִין.

וְעוֹד (בראשית ד כה) כִּי שֵׁת לִי אֱלֹהִים זָרַע אַחֵר, שֵׁת
 אֶתְפִּשְׁטוּתִיהָ הָוָה עַד יַעֲקֹב, דְּפָרַח בֵּיתָא י'
 מִן שֵׁת וְאַשְׁתָּאֵר שֵׁת, וְאַשְׁתָּאֵר יַעֲקֹב עָקֵב, דְּיַעֲקֹב

לשון הקודש

שֶׁהוּא שְׁקוּל לְכָלָם, כְּמוֹ שֶׁבְּאַרְוָהוּ בְּעֲלֵי
 הַמִּשְׁנָה, אִשָּׁה אַחַת יִלְדָּה שְׁשִׁים רַבּוּא,
 וּמִיָּהוּ? מִשָּׁה שֶׁשְׁקוּל בְּשָׁשִׁים רַבּוּא,
 וּמִשּׁוּם זֶה נֶאֱמַר עָלֵינוּ דֹּר הוֹלֵךְ (דוד בָּא),
 לְאוֹתוֹ הָעוֹלָם, וְדֹר בָּא הוּא יָבֵא כְּמוֹ
 מִקְדָּם.

וְעוֹד, כִּי שֵׁת לִי אֱלֹהִים זָרַע אַחֵר,
 הַתְּפִשְׁטוּתוֹ שֶׁל שֵׁת הִיָּתָה עַד יַעֲקֹב,
 שֶׁפָּרַח בּוֹ י' מִן שֵׁת וְנִשְׁאַר שֵׁת, וְנִשְׁאַר

מִמְּכוֹן שִׁבְתוֹ הַשְּׂגִיטָה, אֲשֶׁרִי הָעַם
 שֶׁכָּב"ה לוֹ בְּגִימָטְרִיא מִשָּׁה, אֲשֶׁרִי הָעַם
 שִׁיהוּ"ה אֱלֹהֵינוּ, שֶׁעָלֵינוּ נֶאֱמַר דֹּר הוֹלֵךְ
 וְדֹר בָּא, וְאִין דֹּר פְּחוֹת מְשָׁשִׁים רַבּוּא,
 וְעָלֵינוּ נֶאֱמַר דְּבַר צְנֹה לְאַלְפֵי דֹר,
 וְהַתְּפִשְׁטוּתוֹ הוּא בְּכָל דֹּר וְדֹר וּבְכָל
 צְדִיק וְחָכָם שֶׁמִּתְעַסֵּק בַּתּוֹרָה, עַד שְׁשִׁים
 רַבּוּא, לְהַשְׁלִים אֶת כָּלִם מִהַפְּגָם שֶׁלָּהֶם,
 וְסוּד הַדְּבָר - וְהוּא מְחוּלָּל מִפְּשָׁעֵינוּ,

דיוקניה דאדם קדמא הוה, כמה דאוקמוה
 שופריה דיעקב בעין שופריה דאדם הראשון, ובגין
 האי י' אתמר (תהלים קיח כא) אבן מאסו הבונים, דאינון
 אברהם ויצחק, דאתמר בה לגבי אדם (בראשית ג טו)
 הוא ישופך ראש ואתה תשופנו עקב, דהווי ידעין
 דהוה עתידה לאלקאה מחווא, ובגין דא אתמר
 בה אבן מאסו הבונים.

אמרו ליה חבריא, והא אמר רבי פנחס דאת י'
 איהי ביצחק, אמר ודאי י' עלאה איהי מן
 חכמה, והאי איהי י' ועירא, ובגין דא אתמר בה
 עקב, דדא הוא דכתיב ואתה תשופנו עקב, ודא
 כף ירך יעקב, דאתמר בה (בראשית לב כו) ויגע בכף
 ירכו, ואתמר ביה והוא צלע על ירכו, ודא י' מן
 אדנ"י, ואיהו י' מן הוהי, דבה (שמות ג ו) ויסתר משה
 פניו כי ירא מהביט לאתר דחב בדקדמיתא, קדם

לשון הקודש

אמרו לו החברים: והרי אמר רבי פנחס
 שאות י' היא ביצחק? אמר: ודאי י'
 עליונה היא מן חכמה, וזו היא י' קמנה,
 ומשום זה נאמר בה עקב, זהו שכתוב
 ואתה תשופנו עקב, וזו כף ירך יעקב
 שנאמר בה ויגע בכף ירכו, ונאמר בו
 ויגע בכף ירכו, ונאמר בו והוא צלע על
 ירכו, וזה י' מן אדנ"י, והוא י' מן הוה"י,

יעקב עקב, שיעקב היה דיוקנו של אדם
 הראשון, כמו שבארוה, יפיו של יעקב
 בעין יפיו של אדם הראשון, ובשביל הי'
 הזו נאמר אבן מאסו הבונים, שהם
 אברהם ויצחק, שנאמר בה לאדם, הוא
 ישופך ראש ואתה תשופנו עקב, שהיו
 יודעים שהיה עתיד ללקות מהנחש,
 ומשום זה נאמר בה אבן מאסו הבונים.

דַּיִתִּי בְּגִלְגּוּלָא, פִּיּוֹן דְּאַתָּא יַעֲקֹב תַּמּוֹן, מִיַּד (בראשית
 לג טז) וַיַּעֲקֹב נָסַע סְכֶתֶה וַיֵּבֶן לוֹ בַּיִת, בַּת י', מִיַּד
 אֲשֶׁת־לִים י' בְּעַקֵּב וְאֶת־עֶבֶד יַעֲקֹב, וְדָא אִיהוּ דְאָמַר
 קָרָא (שם טו) וַיָּבֵא יַעֲקֹב שָׁלֹם, וּלְבַתֵּר אָתָּא מִשָּׂה
 וְהַפֶּךְ הוּהִי מְדִינָא לְרַחֲמֵי וְאֶת־חֹזֵר יְהו"ה, וְדָא
 אִיהוּ רְזָא אֲבָן מְאָסוּ הַבּוֹנִים, בְּהָהוּא זְמַנָּא אָמְרוּ
 בְּלָהוּ מֵאֵת יְהו"ה הִיְתָה זֹאת וְכו'.

(אמר המגיה זה הלשון מצאתי בספר אחר).

בְּרֵאשִׁית לִית רֵאשִׁית אֵלָא נִשְׁמָה, אָמַר לִיה מַהֲכָא אֲשֶׁת־מוֹדַע דְּבִהֲאִי
 אוֹת דְּבִרִית מִיְלָה חָאב אָדָם וְכָל דְּרִין דְּאָתוּ אֲבִתְרִיה וְדָא
 אִיהוּ דְאָמַר קָרָא פֶּקֶד עֲוֹן אֲבוֹת עַל בְּנִים בְּגִין דְּמַעֲשֵׂה אֲבוֹתֵיהֶם
 בִּידֵיהֶם, אָמַר לִיה אֲשֶׁת־כַּח דִּשֵׁת אִיהוּ גִלְגּוּלָא דְאָדָם וְהִבֵּל דְאֶתְמַר
 בִּיה בְּשֵׁנִים הוּא בְּשָׂר בְּשֵׁנִים זֶה הִבֵּל וְרְזָא דְמִלָּה אִזּוּ הוּחַל לְקְרוּא בְּשֵׁם
 יְהו"ה, וְאֲדַעֵד בְּשֵׁם, אִזּוּ, הֵהוּא דְאֶתְמַר בִּיה אִזּוּ יִשִּׁיר מִשָּׂה, בְּשֵׁם יְהו"ה

לשון הקודש

(אמר המגיה: זה הלשון מצאתי בספר אחר)

בְּרֵאשִׁית, אִין רֵאשִׁית אֵלָא
 נִשְׁמָה. אָמַר לוֹ, מִפְּאֵן נוֹדַע שְׂבָאוֹת
 בְּרִית הַמִּיְלָה הַזֹּו חֲטָא אָדָם וְכָל הַדּוֹרוֹת
 שְׂבָאוּ אַחֲרָיו, וְהוּוּ שְׂאֵמַר הַכְּתוּב פֶּקֶד
 עֲוֹן אֲבוֹת עַל בְּנִים, מִשּׁוּם שְׂמַעֲשֵׂה
 אֲבוֹתֵיהֶם בִּידֵיהֶם. אָמַר לוֹ, נִמְצָא שְׂשֵׁת
 גִלְגּוּל שֶׁל אָדָם וְהִבֵּל, שְׂנַאֲמַר בּוּ בְּשֵׁנִים
 הוּא בְּשָׂר, בְּשֵׁנִים זֶה הִבֵּל, וְסוּד הַדְּבָר –
 אִזּוּ הוּחַל לְקָרָא בְּשֵׁם יְהו"ה, וְאֲדַעֵד

שְׂבָה וַיִּסְתֵּר מִשָּׂה פָּנָיו בִּי יִרְא מַהֲבִיט
 לְמָקוֹם שְׂחֲטָא בְּרֵאשׁוֹנָה, לְפָנָי שְׂיָבֵא
 בְּגִלְגּוּל. פִּיּוֹן שְׂבָא יַעֲקֹב לְשֵׁם, מִיַּד –
 וַיַּעֲקֹב נָסַע סְכֶתֶה וַיֵּבֶן לוֹ בַּיִת, בַּת י',
 מִיַּד הַשְּׂתִלְמָה י' עִם עֶקֶב וְנַעֲשֵׂה יַעֲקֹב,
 וְהוּוּ שְׂאֵמַר הַכְּתוּב וַיָּבֵא יַעֲקֹב שָׁלֹם,
 וְאַחַר כֵּן בָּא מִשָּׂה וְהַפֶּךְ הוּוּ"י מְדִין
 לְרַחֲמִים, וְחֹזֵר יְהו"ה, וְהוּוּ הַסּוּד שֶׁל אֲבָן
 מְאָסוּ הַבּוֹנִים. בְּאוֹתוֹ זְמַן כָּלֵם אָמְרוּ
 מֵאֵת יְהו"ה הִיְתָה זֹאת כּו'.

ואדעך בשם, בתרין שמעון מה שמו ומה שם בנו ואתמר ביה הוחל
דמתמן הושתת עלמא.

אדחכי הא רבי שמעון ורבי יצחק ורבי יודאי ורבי יהודה ושאר
חבריא, פגעו ברבי אלעזר וחבריו דהו עמיה, אמר לון במאי
עסקיתו אמרו ליה ברזא דגלגולא דאדם והבל, אמר ודאי ברזא עלאה
דהינא משתדלין, הויתון אתון משתדלין.

פתח במלקדמין ואמר יש הכל אשר נעשה על הארץ וכו', דא אדם
והבל, במחשבה ובמעשה חאבנו, במה דאוקימנא לעילא, ומאי
ניהו מחשבה ומעשה, אבא ואימא חכמה ובינה עליהו אתמר כלם
בחכמה עשית הרי עשיה בגין דתמן בתי מה, דא חכמה דאתפלג לתרין
סטרין, מ"ה איהו אדם מחשבה חשב מ"ה, מ"ה אדם, תשבת דאיהו
אדם מחשבה, בינה, תמן י"ה אבא ואמא וכן בגיניהו עמוד דסמיד לון,
ההוא דאתמר ביה בשגם הוא בשר, בשגם זה הכל, דאיהו משה,
מתמן הוה, והכי אוקמוהו קדמאין בשגם זה משה, הכל אתקרי על שם
ב' מן בראשית, ל' לעיני כל ישראל, ה' חמשה חומשי תורה דעתידי

לשון הקודש

במחשבה ובמעשה חטאו, כמו שבארנו
למעלה, ומהם מחשבה ומעשה? האב
והאם, חכמה ובינה, שעליהם נאמר כלם
בחכמה עשית, הרי עשיה, משום ששם
בתי מה, זו החכמה שהתחלקה לשני
צדדים, מ"ה הוא אדם, מחשבה - חשב
מ"ה, מ"ה - אדם, תמצא שאדם הוא
מחשבה, בינה שם י"ה, האב והאם,
והבן בתוכם העמוד שסומך אותם, אותו
שנאמר בו בשגם הוא בשר, בשגם זה
הכל, שהוא משה, משם היה, וכך
פרשוהו הראשונים בשגם זה משה, הכל
נקרא על שם ב' מן בראשית, ל' לעיני

בשם, אז, אותו שנאמר בו אז וישיר
משה, בשם יהו"ה ואדעך בשם, בשני
שמות, מה שמו ומה שם בנו, ונאמר בו
הוחל, שמשם השתת העולם.

בינתים הנה רבי שמעון ורבי יצחק
ורבי יודאי ורבי יהודה ושאר החברים
פגשו את רבי אלעזר וחבריו שהיו עמו.
אמר להם, במה עסקתם? אמרו לו,
בסוד הגלגול של אדם והכל. אמר, ודאי
בסוד העליון שהיינו מתעסקים אתם
היינתם מתעסקים.

פתח כמו מקדם ואמר, יש הכל אשר
נעשה על הארץ וכו', זה אדם והבל,

לאתייהבא על ידיה, ודא איהו הב"ל, דאתמר ביה כי על כל מוצא פי יהו"ה יחיה האדם.

ואית הבל דסטרא אחרא דאתמר ביה הבל המה מעשה תעתועים ודא הוא הבל דנבלות הפה ופתגמין בטלין דלית בהו תועלת כלל, ובגין דא יש הבל וכו' שמגיע אליהם כמעשה הרשעים ויש הבל אשר מגיע אליהם כמעשה הצדיקים, מאי הרשעים דא סמא"ל ונחש ש דמשה איהי תלת ענפין דשרשא דאילנא ודא ש מן שת, מ"ה מן משה דא אדם, דאיהו בדיוקנא דאדם דלעילא, ודא איהו מה שמו ומה שם בנו והאי מ"ה, (ה) תורת יהו"ה תמימה, ה' חמשה חומשי תורה דאתייהבו ליה בארבעין יומין וארבעין לילון דלחם לא אכל ומים לא שתה.

ובגין דעקר ש דאיהי שרשא דאילנא מאתרה ואתעבדת תלת ענפין דאינון תלת זיינין בגוונא דא ש, דזרע דאיהו יורה פחין, אתעביד ז', דתלת טפין אתפשטו ואתעבידו שרביטין, ובגין דאעקר לון מאתרייהו ומה דהוה שרשא חדא עקרא חדא, אתפלגו לתלת, הכי

לשון הקודש

משה זה אדם, שהוא בדמות האדם שלמעלה, וזהו מה שמו ומה שם בנו, וזה המ"ה, (ה) תורת יהו"ה תמימה, ה' חמשה חומשי תורה, שנתנו לו בארבעים ימים וארבעים לילות שלחם לא אכל ומים לא שתה.

ומשום שעקר ש, שהיא שרש האילן, ממקומה, ונעשתה שלשה ענפים שהם שלשה זינים כמו זה: ש, של זרע שהוא יורה פחין, נעשה ז', ששלש טפות התפשטו ונעשו שרביטים, ומשום שעקר אותם ממקומם, ומה שהיה שרש אחד, עקר אחד, התחלקו לשלשה, כך הוא

כל ישראל, ה' חמשה חמשי תורה שעתידה להנתן על ידו, וזהו הב"ל, שנאמר בו כי על כל מוצא פי יהו"ה יחיה האדם.

ויש הבל של הצד האחר שנאמר בו הבל המה מעשה תעתועים, וזהו הבל של נבלות הפה ודברים בטלים, שאין בהם תועלת כלל, ומשום זה יש הבל כו' שמגיע אליהם כמעשה הרשעים ויש הבל אשר מגיע אליהם כמעשה הצדיקים. מי זה הרשעים? זה סמא"ל ונחש, ש של משה היא שלשה ענפים של שרש האילן, וזו ש מן שת, מ"ה מן

איהו אנדריק בתלת גלגולין, חד בנת, ותריז בשם ויפת, ובגין דכד אתא נח לא בעא רחמי על אילין גובריז דטופנא אתבייש לבתר ואמר ואם אין מחני נא מספרך אשר כתבת, ושם לאו למננא הוה קבע מדרשות, ויפת אתמר ביה יפת אלהים ליפת וישכון באהלי שם, באילין תלת הוה בעי לאשתרשא בשרשוי חמא דלא אצלח, אעקר ליה מתמן ונטע ליה לבתר יחידאה.

אבל אדם אתנטע בתלת אבהן ואצטריף ואתלבן בהון ואשתרש בשרשוי ואצלח, מיד אתא משה דאיהו פריה דאדם ויהיב קודשא בריך הוא אורייתא על ידוי לאשקאה אילנא לאתגדלא בשרשוי וענפוי בהווא זמנא אתתמן אילנא דעקר, חובא דחאב באילנא חכא תקין כלא, לבתר דאתכניש משה מעלמא אתמר ביה וזרח השמש ובא השמש ואתמר ביה הולך אל דרום וסובב אל צפון סובב סובב הולך הרוח תלת זמנין סובב לקבל תלת גלגולין דרוחיה אסחיר תמן, מיד דאשכח תמן לשריא, מה כתיב ועל סביבותיו שב הרוח.

לשון הקודש

בנו של אדם, ונתן הקדוש ברוך הוא תורה על ידו להשקות את האילן להתגדל בשרשיו וענפיו. באותו זמן התתמן האילן שעקר, החטא שחטא בעין באן תקן הכל, אחר שהתכנס משה מן העולם נאמר בו וזרח השמש ובא השמש, ונאמר בו הולך אל דרום וסובב אל צפון סובב סובב הולך הרוח, שלש פעמים סובב בנגד שלשה גלגולים שרוחו סובבה שם. מיד בשמעה שם לשרות, מה כתוב? ועל סביבותיו שב הרוח.

נזרק בשלשה גלגולים, אחד בנת, ושנים בשם ויפת, ומשום שפשכבא נח, לא בקש רחמים על אנשי המבול, התבייש אחר כך ואמר, ואם אין מחני נא מספרך אשר כתבת, ושם, לא לחנם היה קובע מדרשות, וכיפת נאמר יפת אלהים ליפת וישכון באהלי שם, בשלשת אלה היה צריך להשתרש בשרשיו. ראה שלא הצליח, עקר אותו משם ונטע אותו אחר כך יחידי.

אבל אדם ננטע בשלשת האבות, והצטרף והתלבן בהם והשתרש בשרשיו והצליח, מיד בא משה שהוא

אמר ליה רבי אלעזר אשתמודע הכא רזא עלאה, מרוחא דקודשא
 דלעילא דאיהו בן י"ה, דאסחר לימינא ושמאלא ועמודא
 דאמצעינא ולבתר לתלת תתאין דאינון צדיק ותרי סמכי קשומי, והכי
 אדם עלאה אוף הכי בשית סטרין, ודא רזא דבראשית, ברא שית
 לעילא, ברא שית לתתא, י דפרח.

מן שת איהו י דינעקב, דפרח י מיניה ואשתאר עקב, ודא איהו רזא
 דהוא ישופך ראש ואתה תשופנו עקב, ובגין דא כד פרח י מן שת
 מה פתיב ביה כי שת לי אלהים זרע אחר, אחר גרים דאתאבד י
 דאיהי זרע מן שת, ורזא דשת כל שתה תחת רגליו, כל ודאי דאיהו
 זרע אות ברית קדש, בההוא זמנא אתא משה בתרין לוחין דאינון ב'
 מן בראשית וכסי על שת ואתעביד בשת, ובאן אתר כסי ב' על שת
 בזמנא דאמר ויסתר משה פניו ואת י איהי תמונת יהוה, בשכר
 ויסתר משה פניו כי ירא מהביט, ותמונת יהוה יביט, ואשתלים שת.
 והיינו בראשית ברא אשתלים בשית, שת סיומא דאלפא ביתא, אב
 רישא דאלפא ביתא, ודא הוא רזא דא"ת ב"ש, הכא אתתקן

לשון הקודש

שנאבדה י, שהיא זרע מן שת, והסוד
 של שת - כל שתה תחת רגליו, כל
 ודאי, שהוא זרע אות ברית קדש. באותו
 זמן בא משה עם שני לוחות שהן ב'
 מבראשית, וכסה על שת ונעשה בשת,
 ובאיה מקום כסה ב' על שת? בזמן
 שאמר ויסתר משה פניו, ואת י היא
 תמונת יהוה, בשכר ויסתר משה פניו
 כי ירא מהביט - ותמונת יהוה יביט,
 והשתלים שת.

והיינו בראשית ברא, השתלים בשית,
 שת הוא סיום של אלפא ביתא, אב
 הראש של אלפא ביתא, וזהו הסוד של

אמר לו רבי אלעזר: כאן נודע סוד עליון
 מרוח הקדש שלמעלה, שהוא בן י"ה,
 שסובב לימין ושמאל והעמוד האמצעי,
 ואחר כך לשלשת התחתונים, שהם
 צדיק ושני עמודי האמת, וכך אדם
 העליון אף כך בששה צדדים, וזה הסוד
 של בראשית ברא שית למעלה, ברא
 שית למטה, י שפרחה.

מן שת הוא י של יעקב, שפרחה י
 ממנו ונשאר עקב, וזהו הסוד של הוא
 ישופך ראש ואתה תשופנו עקב, ומשום
 זה בשפרחה י מן שת, מה פתוב בו? כי
 שת לי אלהים זרע אחר, אחר גרים

אב עם בן תרנויהו דא על גב דא, בכל אתר דאזלו לא אתפרשו דא
 מן דא, בראשית תמן א"ת ב"ש, א"ב ש"ת, אשתאר ר' י' מן בראשית,
 עליה אתמר וירא ראשית לו, דאיהו ראשית חכמה יראת יהו"ה,
 פגוונא דא בן פגו אבא, וירא ראשית לו, מתמן ירית לו נשמתא
 ואתקרי ראשית לו בשמיה, ואתקרי אדם בשמיה בתלת אבהן דאינון
 ש, אתא אדם במשה, ובמשה כליל פלא, ובגין דא ש מן משה שקיל
 ש' לתלת אבהן, מ"ה דיליה פגוונא דאדם קדמאה, מרפכתא שלימתא
 הות במשה בלחודוי, כמה דהוה בתלת אבהן, ואדם עלאה הוה
 במשה, תלת ענפין דש אריה שור נשר, מ"ה ודמות פניהם פני אדם,
 ואתמר ביה משה משה תרין זמנין לקנימא ביה מה שהיה הוא שיהיה
 ואשר להיות כבר היה דא אדם הראשון, אשתטחו בלהו קמיה ואמרו
 זבאה חולקנא דאערענא בך למנדע רזין עלאין טמירין דעתיק יומין.

אמר רבי אלעזר אשתמודע מהכא דמשה מאתווי משמע דאיהו הבל
 ואיהו שת ואיהו משה, ואתפשטותיה דמשה בכל דרא ודרא
 ובכל צדיק וצדיק, ואיהו אזיל בתלת תלת, ובכל תלת דאיהו רביב

לשון הקודש

א"ת ב"ש, כאן התתקן האב עם הבן,
 שניהם זה על גב זה, בכל מקום שהלכו
 לא נפרדו זה מזה. בראשית, שם א"ת
 ב"ש, א"ב ש"ת, נשארנו ר' י' מן
 בראשית, עליו נאמר וירא ראשית לו,
 שהוא ראשית חכמה יראת יהו"ה, כמו
 זה בן בתוך האב, וירא ראשית לו, משם
 הוריש לו נשמה ונקרא ראשית לו
 בשמו, ונקרא אדם בשמו בשלשת
 האבות שהם ש, בא אדם במשה,
 ובמשה כולל הכל, ומשום זה ש מן משה
 שקול ש לשלשת האבות, מ"ה שלו כמו
 של אדם הראשון, מרפכה שלמה היתה

במשה לבדו, כמו שהיתה בשלשת
 האבות, ואדם העליון היה במשה.
 שלשת הענפים של ש – אריה שור נשר,
 מ"ה ודמות פניהם פני אדם, ונאמר בו
 משה משה פעמים, לקים בו מה שהיה
 הוא שיהיה ואשר להיות כבר היה, זה
 אדם הראשון. השתטחו כלם לפניו
 ואמרו: אשרי חלקנו שפגשנו בך לדעת
 סודות עליונים טמירים של עתיק הימים.
 אמר רבי אלעזר: נודע מכאן, שמשה
 מאותיותיו משמע שהוא הכל והוא שת
 והוא משה, והתפשטותו של משה בכל
 דור ודור ובכל צדיק וצדיק, והוא הולך

אתמר בהון לא ימושו מפיד ומפי זרעך ומפי זרע זרעך, מהכא
אשתמודע דאיהו לא אשתכח אלא באתר דאית ביה אורייתא, ובגין
דא זכרו תורת משה עבדי.

אמר ליה רבי יהודה אתפשטותא דיליה בבני נשא אית ליה שעורא,
אמר ליה אין, עד שתין רבוא, ורוא דמלה דור הולך ודור בא,
ואוקמוה קדמאין דלית דור פחות מששים רבוא, ובגין דא אתמר ביה
אשה אחת ילדה במצרים ששים רבוא בכרס אחד, ומנו דא משה
דאיהו שקול בששים רבוא מישראל, אמר ליה רבי שמעון בריד ברי
לעתיק יומין.

ויהי מקץ ימים ויבא קץ מפרי האדמה מנחה
ליהו"ה (בראשית ד ג), **מאן אתר אייתי ליה, מקץ**
ימים, משוירין דיליה, פגון בר נש דאיהו בסוף
יומוי חזר בתיובתא, בד לא אית ליה חילא
למעבד טב וביש, ובעולמוי בתוקפיה לא תב, פמה
דאוקמוהו (ויקרא יט לב) **מפני שיבה תקום, ובגין דא**

לשון הקודש

אשה אחת ילדה במצרים ששים רבוא
בכרס אחד, ומיהו? זה משה שהוא שקול
בששים רבוא מישראל. אמר לו רבי
שמעון: ברוך בני לעתיק הימים.

ויהי מקץ ימים ויבא קץ מפרי האדמה
מנחה ליהו"ה, מיזה מקום הביא אותה?
מק"ץ ימ"ם, מהשירים שלו, כמו אדם
שפסוק ימיו חוזר בתשובה פשאין לו פה
לעשות טוב ורע, ובעלומיו, פשהוא
בכחו, לא שב, כמו שבארוהו מפני

בשלוש שלש, ובכל שלש שהוא רוכב
נאמר בהם לא ימושו מפיד ומפי זרעך
ומפי זרע זרעך. מכאן נודע שהוא לא
נמצא אלא במקום שיש בו תורה,
ומשום זה זכרו תורת משה עבדי.

אמר לו רבי יהודה: התפשטותו בבני
אדם יש לה שעור? אמר לו: כן, עד
ששים רבוא, וסוד הדבר - דור הלך
ודור בא, ופרשוה הקדמונים, אין דור
פחות מששים רבוא, ומשום זה נאמר בו

וְאֵל קִנּוּ וְאֵל מִנְחָתוֹ לֹא שָׁעָה, אֲבָל הֶבֶל מִכְבוֹרוֹת
 צֹאנֵנו אֵייתִי לִיָּה קִרְבָּנָא מִשְׁפִּירוֹ דִּילִיָּה, וּבְגִין דָּא
 וַיִּשַׁע יְהוּ"ה אֶל הֶבֶל. וְעוֹד אֶל קִנּוּ וְאֵל מִנְחָתוֹ לֹא
 שָׁעָה, בְּגִין דְּקִרְבָּנָא דִּילִיָּה הָוָה מִתְּחִילָא אֶתְר
 דְּאִקְרִי עֲרוּהָ. וּמֵאֵי הָוָה פְּשָׁתִים, דְּאֶתְמַר בֵּיה (שמות
 כח מב) וַעֲשֵׂה לָּהֶם מִכְנָסִי בָד לְכַסּוֹת בְּשַׂר עֲרוּהָ.

אָמַר לִיָּה רַבִּי אֶלְעָזָר, דְּאֶתְכַפְּסִי בֵּיה בְּשַׂר עֲרוּהָ
 טַב אִיהוּ, אָמַר לִיָּה בְּרִי לֹאֵו כָּל
 עֲרִיזֵת שְׂוִין, הָאֵי לָא קְרִיב קִרְבָּנָא דָּא אֶלָּא
 לְקִרְבָּא עֲרוּהָ דִּילִיָּה לְה', דְּאֶתְמַר בֵּיה (ויקרא יח
 א) אִישׁ אִישׁ אֵל כָּל שְׂאֵר בְּשָׂרוֹ לֹא תִקְרְבוּ לְגִלּוֹת
 עֲרוּהָ אֲנִי יְהוּ"ה, וּמֵאֵי עֲרוּהָ דִּילִיָּה זִוְהַמָּא בִּישָׂא
 עֲרָלָה, נוֹקְבָא דְּעֲרָלָה, הֵהִיא דְּאֶתְמַר בָּהּ אָדָם
 הָרֵאשׁוֹן מוֹשֵׁךְ בְּעֲרָלָתוֹ הָוָה, וּמֵאֵי נִיְהִי אִימָא
 דְּעֲרִבּוּכָא בִּישָׂא, אִיבָא דְּאֶלְנָא דְּטוֹב וְרַע, דְּאֶתְמַר

לשון הקודש

אָמַר לוֹ רַבִּי אֶלְעָזָר: שְׁהִתְכַּפֶּה בּוֹ בְּשַׂר
 עֲרוּהָ – טוֹב הוּא. אָמַר לוֹ: בְּגִין, לֹא כָּל
 הָעֲרִיזֵת שְׂוִים, זֶה לֹא הִקְרִיב קִרְבָּן זֶה
 אֶלָּא לְקִרְבַּת אֶת עֲרוּתוֹ לְה', שְׁנַאֲמַר בּוֹ
 אִישׁ אִישׁ אֵל כָּל שְׂאֵר בְּשָׂרוֹ לֹא תִקְרְבוּ
 לְגִלּוֹת עֲרוּהָ אֲנִי יְהוּ"ה, וּמָה עֲרוּתוֹ?
 הַזְהַמָּה, הָעֲרָלָה הָרַעָה, הַנִּקְבָּה שְׁל
 עֲרָלָה, אוֹתָהּ שְׁנַאֲמַר בָּהּ אָדָם הָרֵאשׁוֹן

שִׁיבָה תְּקוּם, וּמִשּׁוּם זֶה וְאֵל קִנּוּ וְאֵל
 מִנְחָתוֹ לֹא שָׁעָה, אֲבָל הֶבֶל מִכְבוֹרוֹת
 צֹאנֵנו הִבִּיא לוֹ קִרְבָּן, מִהִיפָּה שְׁלוֹ,
 וּמִשּׁוּם זֶה וַיִּשַׁע יְהוּ"ה אֶל הֶבֶל. וְעוֹד, אֵל
 קִנּוּ וְאֵל מִנְחָתוֹ לֹא שָׁעָה, מִשּׁוּם שְׁקִרְבָּנוּ
 הָיָה מֵאוֹתוֹ מְקוּם שְׁנַקְרָא עֲרוּהָ, וּמָה
 הָיָה? פְּשָׁתִים, שְׁנַאֲמַר בּוֹ וַעֲשֵׂה לָּהֶם
 מִכְנָסִי בָד לְכַסּוֹת בְּשַׂר עֲרוּהָ.

בָּהּ (בראשית ג ו) וַתִּקַּח מִפְּרִי וַתֵּן גַּם לְאִשָּׁה עִמָּהּ,
 וּמֵאֵי נִיהִי לִילִית, מִתַּמָּן קָא אַתְיִין עֵרֵב רַב דְּאַנּוּן
 מְעוֹרְבִין בְּיִשְׂרָאֵל, דְּאַתְמַר בְּהוּן (ישעיה א ד) הוּי גוּי
 חוּטָא, דְּאַינּוּן זְרַע מְרַעִים פְּנִים מִשְׁחִיתִים וְכוּ',
 וְאַמְרוּ אֵלֶּה אֱלֹהֵי־ךָ יִשְׂרָאֵל לְעֵגְלָא, וּבְגִין
 דָּא (בראשית ד ה) וְאֵל קִין וְאֵל מִנְחָתוֹ לֹא שָׁעָה.

וְהָא קוּדְשָׁא בְּרִידָא הוּא אַתְמַר בֵּיהּ (תהלים קמה ט)
 וּרְחִמֵּי עַל כָּל מַעֲשָׂיו, וְאַתְמַר בֵּיהּ (יחזקאל יח
 לב) כִּי לֹא אֶחָפוּץ בְּמוֹת הַמֵּת, וְקַבִּיל לֹזֶן, כָּל שֹׁכֵן
 לְקַרְבָּנָא דְקִין, אֵלֶּה דְהוּא רְעוּתִיהּ לְבִישׁ כְּמָה
 דְּאַתְמַר, אֲבָל הֶבֶל הוּא רְעוּתִיהּ בְּקַרְבָּנָא דִילִיָּהּ,
 לְקַרְבָּא שְׂכִינְתָּא לְהַהוּא דְאַתְמַר בֵּיהּ (דניאל ז ט)
 וְעַתִּיק יוֹמִין יְתִיב לְבוּשִׁיהּ כְּתֹלַג חוֹזֵר וּשְׁעָר
 רִישִׁיהּ כְּעֵמֶר נָקִי, בְּמֵאֵי, בְּהַהוּא דְקָרִיב מִבְּכוֹרוֹת

לשון הקודש

וְהָרִי נִתְבָּאָר בְּהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עֲלֵיהֶם
 וּרְחִמֵּי עַל כָּל מַעֲשָׂיו, וְנֹאמַר בּוּ כִּי לֹא
 אֶחָפוּץ בְּמוֹת הַמֵּת, וְקַבִּיל אוֹתָם, כָּל שֹׁכֵן
 אֵת קָרְבָּן קִין? אֵלֶּה שְׁהִיהָ רְצוֹנוֹ לְרַע
 כְּמוֹ שֶׁנֹּאמַר, אֲבָל הֶבֶל הָיָה רְצוֹנוֹ
 בְּקַרְבָּנוֹ לְקָרֵב הַשְּׂכִינָה, לְאוֹתוֹ שֶׁנֹּאמַר
 בּוּ וְעַתִּיק הַיָּמִים יוֹשֵׁב לְבוּשׁ פְּשָׁלַג לְבָן
 וּשְׁעָר רִאשׁוֹ כְּעֵמֶר נָקִי. בְּמָה? בְּאוֹתוֹ
 שֶׁהַקָּרִיב מִבְּכוֹרוֹת צִאֲנוּ וּמִחֻלְבָּהּ,

הָיָה מוֹשֵׁךְ בְּעַרְלָתוֹ, וּמָה הוּא הָאֵם שֶׁל
 הָעֶרְבוּבָה הָרְעָה? הַפְּרִי שֶׁל הָעֵץ שֶׁל
 טוֹב וְרַע, שֶׁנֹּאמַר בָּהּ וַתִּקַּח מִפְּרִי וַתֵּן
 גַּם לְאִשָּׁה עִמָּהּ, וּמִי הוּא? לִילִית,
 שֶׁמִּשָּׁם בָּאִים עֵרֵב רַב שֶׁהֵם מְעַרְבִים עִם
 יִשְׂרָאֵל, שֶׁנֹּאמַר בָּהֶם הוּי גוּי חוּטָא,
 שֶׁהֵם זְרַע מְרַעִים פְּנִים מִשְׁחִיתִים וְכוּ',
 וְאַמְרוּ אֵלֶּה אֱלֹהֵי־ךָ יִשְׂרָאֵל לְעֵגְלָא,
 וּמִשּׁוּם זֶה וְאֵל קִין וְאֵת מִנְחָתוֹ לֹא שָׁעָה.

צאנו ומחלבהן, ובגין דא וישע יהו"ה אל הכל
והא אתמר.

ומיד דלא אתקבל קרבנא דקין, ויחר לקין
מאד, ויאמר יהו"ה לקין למה חרה לך
דלא מתקבל קרבנד, אם תטיב עובדך בגלגולא,
שאת לך בעלמא, ותתקבל בתיובתא, ואם לאו
לפתח חטאת רובין, אמר רבי אלעזר הכא לא
צריך לאתפסיא רזא, מאי שא"ת, ולא אתינא
לדרשא בהאי קרא, אלא דהא שאת משא איהו
ובהפוך אתון, שא"ת איהו אש"ת, הכא רמז
דעבר על (ויקרא יח כ) ואל אשת עמיתך לא תתן
שכבתך וכו', דאתא על תאומתו של הכל, ודא
איהו (בראשית ד ח) ויקם קין אל הכל, קם על תאומתו,
ולבתר קטיל לבעלה, בגוונא דמצרי, ורזא
דמלה (שמות ב יב) ויפן כה וכה, ואמרו קדמאין מאי

לשון הקודש

צריך לבסות את הסוד מה זה שא"ת,
ולא באנו לדרש בפסוק הזה, אלא
ששאת זה הוא משא, ובהפוך אותיות
שא"ת הוא אש"ת. פאן רמו שעבר על
ואל אשת עמיתך לא תתן שכבתך כו',
שבא על תאומתו של הכל, וזהו ויקם קין
אל הכל, קם על תאומתו, ואחר כך הרג
את בעלה, כמו המצרי, וסוד הדבר -

ומשום זה וישע יהו"ה אל הכל, והרי
נתבאר.
ומיד שלא התקבל קרבנו של קין, ויחר
לקין מאד, ויאמר יהו"ה לקין למה חרה
לך שלא מתקבל קרבנד? אם תטיב
מעשיך בגלגול - שאת לך בעולם
ותתקבל בתשובה, ואם לא - לפתח
חטאת רובין. אמר רבי אלעזר: פאן לא

וַיִּפֶן כַּה וְכַה, אֵלֶּא רָאָה מָה עָשָׂה בְּבֵית (דף קיג
 ו"א) וּמָה עָשָׂה בַשָּׂדֶה, וְלִית שָׂדֶה אֵלֶּא אִשָּׁה, כְּמָה
 דְּאֵת אָמַר (דברים כב כז) כִּי בַשָּׂדֶה מְצָאָהּ, הָדָא הוּא
 דְּכָתִיב (בראשית ד ח) וַיְהִי בְּהִיוֹתָם בַּשָּׂדֶה, וַיִּפֶן כַּה וְכַה,
 אֶסְתַּכֵּל אִם הָיָה בֵּיהּ מִסְטָרָא דְטוֹב, דְּלִזְמִינִן
 אֶתְפָּרֵשׁ טוֹב מִן רָע וּמִתַּמָּן אֵינוֹן גִּרִים, וּבְגִין דָּא
 אֶסְתַּכֵּל מִכָּל סְטָרָא עַד שְׁתֵּינִן רְבוּא, וְלֹא חָזָא תַמָּן
 גִּיּוֹרָא דְנַפְיָק מִנֵּיהּ, וַיֵּךְ אֶת הַמַּצְרִי.

וּלְבַתֵּר מַה פְּתִיב וְאִם לֹא תִיטִיב, אַל תִּקְרִי וְאִם
 אֵלֶּא וְאִם, דְּאִיהוּ (שם מט ג) יִתֵּר שְׂאֵת וַיִּתֵּר
 עֵז, לַפְתַּח חַטָּאת רַבִּין, מַאי רַבִּין, אֵלֶּא (שמות כג ה)
 כִּי תִרְאֶה חֲמוֹר שֹׁנֵאֵךְ רַבִּין וְכוּ', דְּאִיהוּ לָא יָכִיל
 לְמַסְבֵּל עַל פְּתֻפּוֹי חֲמָרָא דְאוֹרֵייתָא, לָא יָכִיל
 לְמַסְבֵּל עָלֶיהָ עוֹל מַלְכוּת בְּגָלוּתָא, וְחַדְלָתָּ מִעִזּוֹב
 לוֹ, הֲכָא אַחֲזִי לְקִין דְּעֵתִידִין לְמַחֲזִי יִשְׂרָאֵל

לשון הקודש

שְׂשִׁים רְבוּא וְלֹא רָאָה שְׂשִׁים גֵּר שְׂשִׁיזָא
 מִמֶּנּוּ, וַיֵּךְ אֶת הַמַּצְרִי.
 אַחַר כֵּךְ מַה פְּתוּב? וְאִם לֹא תִיטִיב, אַל
 תִּקְרִי וְאִם אֵלֶּא וְאִם, שְׂהוּא יִתֵּר שְׂאֵת
 וַיִּתֵּר עֵז. לַפְתַּח חַטָּאת רַבִּין, מַה זֶה
 רַבִּין? אֵלֶּא כִּי תִרְאֶה חֲמוֹר שֹׁנֵאֵךְ רַבִּין
 וְכוּ', שְׂהוּא לֹא יָכִיל לְשִׂאֵת עַל פְּתֻפּוֹ
 חֲמָרָת הַתּוֹרָה, לֹא יָכִיל לְשִׂאֵת עַל

וַיִּפֶן כַּה וְכַה, וְאָמְרוּ הָרֵאשׁוּנִים מַה זֶה
 וַיִּפֶן כַּה וְכַה? אֵלֶּא רָאָה מָה עָשָׂה בְּבֵית
 וּמָה עָשָׂה בַשָּׂדֶה, וְאֵין שָׂדֶה אֵלֶּא אִשָּׁה,
 כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר כִּי בַשָּׂדֶה מְצָאָהּ, זֶהוּ
 שְׂכַתוֹב וַיְהִי בְּהִיוֹתָם בַּשָּׂדֶה. וַיִּפֶן כַּה
 וְכַה, הֶסְתַּכֵּל אִם הָיָה בּוֹ מִצַּד הַטּוֹב,
 שְׁלִפְעָמִים נִפְרָד טוֹב מִרָע, וּמִשָּׁם הֵם
 הַגִּרִים, וּמִשּׁוּם זֶה הֶסְתַּכֵּל מִכָּל צֶדַע עַד

בְּדוּחָקָא בְּגִלוּתָא, עָנִי וְרוּכַב עַל חֲמוֹר, דִּיהוֹן
 כַּחֲמוֹר מִשְׁאֵוֵי עַל כְּתָפוּי, מַעוּל תַּמּוּס בְּגִלוּתָא
 וּמְבוּבַד הַמְּלָאכָה, וְדָא אִיהוּ רוּבִין תַּחַת מִשְׁאֵוֵי
 בְּגִלוּתָא, וּבְנֵוֵי דְקִוּן דִּיהוּ עֲתִירִין וְתַקִּיפִין פְּמִלְכִים
 בְּתוּקְפָא סְגִיא, וּבְגִין דָּא אָמַר הֵלָא אִם תִּטִּיב
 שְׂאֵת, הֵלָא אִם תִּטִּיב לְמַהֲוֵי שְׂאֵת לַעֲנִי יִשְׂרָאֵל
 דְּאִינוּן כְּבִדִים בְּמִשְׂאָ כְּבִד (יִכְבְּדוּ מִמֶּנִּי), אָנָּא אֲסָבִיל
 לְבָרִיד בְּעֵלְמָא, וּמֵאָרִיד עֲלֵיהוּ, וְאִם לֹא, לַפְתַּח
 חֲטָאת רַבִּין, לְתַרְעָא דְגֵיהֶנּוּם אֲתַפְתַּחַת, לְנִטְלָא
 נּוּקְמָא מִנְּךָ וּמִכְּרִיד.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, בְּרִיד בְּרִי לְעֵתִיק יוֹמִין, דִּהָא
 רוּחַ קִדְשָׁא אֲתַעַר לְגַבְךָ, לְגַלְאָה הָכָא
 חֲדוּשִׁים דִּלָּא אֲשַׁתְּמוּדְעוּ עַד הַשְּׂתָא, אָמַר וְדָא
 דָּא אִיהוּ (בראשית ד י) קוֹל דְּמִי אֲחִיד צוּעְקִים אֵלַי.

לשון הקודש

בְּמִשְׂאָ כְּבִד (יִכְבְּדוּ מִמֶּנִּי), אָנָּא אֲסָבִיל אֵת
 בְּנִיד בְּעוּלָם וּמֵאָרִיד עֲלֵיהֶם, וְאִם לֹא –
 לַפְתַּח חֲטָאת רַבִּין, לְשַׁעַר הַגֵּיהֶנּוּם
 נִפְתַּחַת, לְטַל נְקֻמָּה מִכְּךָ וּמִכְּרִיד.
 אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן: בְּרוּךְ בְּנֵי לְעֵתִיק
 הַיָּמִים, שְׁהָרִי רוּחַ הַקִּדְשׁ הַתְּעוֹרְרָה
 אֵלַיךְ לְגִלוּת כָּאֵן חֲדוּשִׁים שְׁלֹא נוֹדְעוּ עַד
 עַתָּה. אָמַר: וְדָא זְהוּ קוֹל דְּמִי אֲחִיד
 צוּעְקִים אֵלַי, אוֹתֶם דְּמִים שֶׁל יִשְׂרָאֵל,

הַמְּלָכּוֹת בְּגִלוּת, וְחֲדָלָת מַעֲזוּב לוֹ, כָּאֵן
 הֲרָאָה לְקוּן שְׁעֵתִידִים יִשְׂרָאֵל לְהִיּוֹת
 בְּדוּחַק בְּגִלוּת, עָנִי וְרוּכַב עַל חֲמוֹר, שְׂיֵהִיו
 כַּחֲמוֹר, שְׁמִשְׂאוֹ עַל כְּתָפוֹ מַעַל תַּחַת
 בְּגִלוּת וּמִכְּבִד הַמְּלָאכָה, וְזֵהוּ רַבִּין תַּחַת
 מִשְׂאוֹ – בְּגִלוּת, וּבְנֵי קוּן שְׂהִיו עֲשִׂירִים
 וְחֻזְקִים פְּמִלְכִים בְּחֻזַּק רַב, וּמִשׁוּם זֶה
 אָמַר אִם תִּטִּיב שְׂאֵת, הֵלָא אִם תִּטִּיב
 לְהִיּוֹת שְׂאֵת לַעֲנִי יִשְׂרָאֵל, שְׁהֶם כְּבִדִים

אינון דמים דישראל, דעתידין למגול לון בגוי
 דקין ערב רב רשיעיא תיביא בגלותא, ודא איהו
 (שם ו יג) כי מלאה הארץ חמס מפניהם, ודא הוא
 קטולא דקין להבל דעני חשוב פמת.

ויהי (דף קיג ע"ב) מקץ ימים וגומר, פתח רבי שמעון
 ואמר מאי מקץ ימים, אלא מההוא אתר
 דעתיד למימר ביה (שם ו יג) קץ כל בשר בא לפני.
 (איוב כח ג) קץ שם לחשד, ותרגם יונתן בן עוזיאל קץ
 כל בשר, חבילו דכל בשרא, מלאכי חבלה, חמא
 דעתידין למיפק מניה מחבלים ברמים, דאינון
 ישראל דאתמר בהון (ישעיה ה ז) כי כרם יהו"ה
 צבאו"ת בית ישראל, בגין כך ואל קון ואל מנחתו
 לא שעה, וחמא דעתידין למיפק מהבל פמה
 צדיקיא, בגין דא וישע יהו"ה אל הבל ואל מנחתו.

לשון הקודש

עזיאל, קץ כל בשר - המחבל של כל
 בשר, מלאכי חבלה. ראה שעתידים
 לצאת ממנו מחבלים ברמים, שהם
 ישראל, שנאמר בהם כי כרם יהו"ה
 צבאו"ת בית ישראל, בגלל כך ואל קון
 ואל מנחתו לא שעה, וראה שעתידים
 לצאת מהבל פמה צדיקים, בגלל זה
 וישע יהו"ה אל הבל ואל מנחתו.

שעתידים לגול אותם בני קון, ערב רב,
 החיבים הרשעים בגלות, וזהו כי מלאה
 הארץ חמס מפניהם, וזהו ההרג של קון
 אל הבל, שעני חשוב פמת.
 ויהי מקץ ימים וגו', פתח רבי שמעון
 ואמר: מה זה מקץ ימים? אלא מאותו
 מקום שעתיד לומר בו קץ כל בשר בא
 לפני, קץ שם לחשד, ותרגם יונתן בן

וְהָא בְּשַׁעְתָּא דְּאֵתְיִלִּיד קִינ אֶתְמַר בִּיה קְנִיתִי
 אִישׁ אֶת יְהו"ה, וְלֹא הָוּה חָבִי, מְשׁוּם דְּלֹא
 אֶתְבַּסְּמַת, וְחִינָא תְּקִיפָא אֲפִיל בָּה זִוְהָמָא דְּדִינָא
 קְשִׁיא, וּבְגִין דָּא לֹא הָוּה אֶתְבַּסְּמַת, וְכֵד קִינ
 מְסַטְרָא דְּנוֹקְבָא נָפֵק תְּקִיפָא קְשִׁיא בְּדִינוּי, פִּינּוּן
 דְּנָפֵק דָּא אֶתְחַלְשֵׁת אִיהִי וְאֶתְבַּסְּמַת, בְּתַר דָּא
 וְאֶפִּיקַת אַחְרָא בְּסִימָא יִתִּיר, וְסָלִיק קְדַמָּאָה
 דְּהָוּה תְּקִיפָא קְשִׁיא עַל אַחְרָא, דְּהָא כָּל דִּינִין
 אֶתְעֵרוּ עִמֶיהָ.

תָּא חֲזִי, מַה כְּתִיב (בראשית ד ח) וַיְהִי בְּהִיזְתֶּם בַּשָּׂדֶה,
 בַּשָּׂדֶה דְּאֶשְׁתְּמוּדַע לְעֵילָא, בַּשָּׂדֶה דְּאֶקְרִי
 שָׂדֶה שֶׁל תְּפֻזִּים, וְנִצַּח הָאִי דִינָא לְאַחֵי מְשׁוּם
 דְּהָוּה קְשִׁיא מִנֵּיה, וְאֶכְפִּייה וְאֶמְרִיה תְּחֻזְתֵּי, עַד
 דְּאֶתְעֵר בְּהָאִי קוּדְשָׁא בְּרִיד הוּא, וְאֶעֱבִרִיה מְקַמֵּיה
 וְשַׁקְעִיה בְּנוֹקְבָא דְּתַהוּמָא רַבָּא, וּכְלִיל לְאַחֵי

לשון הקודש

תְּקִיפָא קְשִׁיא עַל הָאֶחָר, שְׁהֵרִי כָּל הַדִּינִים
 הֶתְעֹרְרוּ עִמּוּ.
 בַּא וְרָאָה מַה כְּתוּב? וַיְהִי בְּהִיזְתֶּם
 בַּשָּׂדֶה, בַּשָּׂדֶה שְׁנוּדַע לְמַעְלָה, שְׁנַקְרָא
 שָׂדֶה שֶׁל תְּפֻזִּים, וְנִצַּח הַדִּין הָוּה אֶת
 אַחֵי, מְשׁוּם שְׁהִיה קְשִׁיא מְמַנּוּ, וְהַכְּנִיעַ
 אוֹתוֹ וְהַמְּמִין אוֹתוֹ תְּחַתִּינוּ, עַד שְׁהֶתְעֹרְר
 הַקּוּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא וְהַעֲבִירוּ מִלְּפָנָיו,

וְחֵרִי בְּשַׁעְתָּא שְׁנוּלֵד קִינ, נְאֻמַר בּוּ קְנִיתִי
 אִישׁ אֶת יְהו"ה, וְלֹא הָוּה כְּד, מְשׁוּם שְׁלֹא
 הֶתְבַּשְּׂמָה, וְהִנְחַשׁ הַקְּשָׁה הַטִּיל בָּה
 זְהָמָה שֶׁל הַדִּין הַקְּשָׁה, וּמְשׁוּם זֶה לֹא
 הֶתְבַּשְּׂמָה, וּכְשִׁקִּין מִצַּד הַנְּקֻבָּה יֵצֵא
 תְּקִיפָא קְשִׁיא בְּדִינוּי, פִּינּוּן שְׁוֹה יֵצֵא, הִיא
 נְחַלְשָׁה וְנִתְבַּשְּׂמָה אַחֵרִי זֶה, וְהוֹצִיאָהּ
 אַחֵר יוֹתֵר מִבְּשָׁם, וְעָלָה הָרֵאשׁוֹן שְׁהִיה

בְּשִׁקוּעָא דִּימָא רַבָּא דְּמַבְסָם דְּמַעִין עֲלָאִין.

וּמְנַהוֹן נְחָתִין נְשָׁמְתִין לְעֵלְמָא, אֵינֵשׁ כְּפּוּם
 אֲרַחֲיָה, וְאָף עַל גַּב דְּטְמִירִין אֵינוּן,
 מִתְּפַשְׁטָן דָּא בְּדָא וְאֵעֲבְדוּ חַד גּוּפָא, וּמַהֲאֵי גּוּפָא
 נְחָתִין נְשָׁמְתִהוֹן דְּרִשִׁיעֵינָא תְּקִיפֵי רוּחָא, מִתְּרַוִּיהוּן
 סְלָקָא דְעֵתְדָא פְּחָדָא, לָא אֶלָּא חַד לְסִטְרוּי וְחַד
 לְסִטְרוּי, וְכַאִין אֵינוּן צְדִיקֵינָא, דְּמִשְׁלִפֵי נְשָׁמְתִהוֹן
 מִהֲאֵי גּוּפָא קְדִישָׁא דְאַקְרֵי אָדָם דְּכִלִּיל כִּלְא, אֶתְר
 דְּכִתְרִין וְעֵטְרִין קְדִישִׁין (דף קיד ע"א) מִתְּחַפְּרִין תַּמָּן
 בְּצִירוּרָא דְאַתְכִּלְא.

(נ"א) וַיְהִי מִקֵּץ יָמִים וַיָּבֵא קִיץ מַאי מִקֵּץ יָמִים אֶלָּא מִהֲהוּא דְעֵתִיד
 לְאַתְמַר בֵּיהּ קִיץ כָּל בְּשָׂרָא בְּאֵלְפִנֵי, וּבְגִינִין דָּא וְאֵל קִיץ וְאֵל
 מִנְחָתוֹ לֹא שְׁעָה, וְעוֹד מִקֵּץ יָמִים וְלֹא אָמַר מְרַאשׁ יָמִים, אֶלָּא מִשְׁוִירִין
 דִּילִיָּה וְלֹא מִשְׁפִּירוֹ, כְּבַר נֵשׁ דְּאֶתִי מִסְכְּנָא לְתַרְעִיָּה וּבְזַמְנָא דְאִיָּהוּ

לשון הקודש

נְשָׁמְתִיהֶם מִהַגּוֹף הַקְּדוֹשׁ הַזֶּה שְׁנִקְרָא
 אָדָם, שְׂכּוּלָל הַכּוּל, הַמְּקוּם שֶׁהַכְּתָרִים
 וְהַעֲטָרוֹת הַקְּדוֹשׁוֹת מִתְּחַבְּרִים שָׁם
 בְּצִירוֹר הָאֶשְׂכּוּל.

(מ"א) וַיְהִי מִקֵּץ יָמִים וַיָּבֵא קִיץ, מַה זֶה מִקֵּץ
 יָמִים? אֶלָּא מֵאוֹתוֹ שֶׁעֲתִיד לְהֵאמַר בּוֹ
 קִיץ כָּל בְּשָׂרָא בְּאֵלְפִנֵי, וּמִשׁוּם זֶה וְאֵל קִיץ
 וְאֵל מִנְחָתוֹ לֹא שְׁעָה. וְעוֹד מִקֵּץ יָמִים,
 וְלֹא אָמַר מְרַאשׁ יָמִים, אֶלָּא מִהַשְׁוִירִים
 שֶׁלּוֹ וְלֹא מִן הַיְּפֵה, כְּאָדָם שֶׁבָּא עֲנִי

וְשָׁקַע אוֹתוֹ בְּנִקְבַת תְּהוֹם רַבָּה, וּכְלָל אֶת
 אַחֲיוֹ בְּשִׁקוּעַ שֶׁל הַיָּם הַגָּדוֹל שֶׁמִּבְשֵׁם
 אֶת הַדְּמָעוֹת הַעֲלִיּוֹנוֹת.

וּמַהֲהֶם יוֹרְדוֹת הַנְּשָׁמוֹת לְעוֹלָם, אִישׁ כְּפִי
 דְרַבּוּ, וְאָף עַל גַּב שְׁהֶם טְמִירִים,
 מִתְּפַשְׁטִים זֶה עִם זֶה וְנַעֲשִׂים גּוֹף אֶחָד,
 וּמִהַגּוֹף הַזֶּה יוֹרְדוֹת נְשָׁמוֹת שֶׁל הַרְּשָׁעִים
 עֲזִי הַרוּחַ, הָאֵם עוֹלָה בְּדַעֲתָד מִשְׁנִיָּהֶם
 יַחַד? לֹא, אֶלָּא אֶחָד לְצִדּוֹ וְאֶחָד לְצִדּוֹ.
 אֲשֶׁרֵי הֵם הַצְּדִיקִים שְׁשׁוּלְפִים